Ministerstwo Środowiska RCz

Wydziału oceny oddziaływania na środowisko i zintegrowanej prewencji

Praga, 1 kwietnia 2022 r.
Sygn.: MZP/2022/710/1188
Prowadzi: Ing. Hejhal
Tel.: 267 122 730
E-mail: Jan.Hejhal@mzp.cz

Rozdzielnik

STANOWISKO

Ministerstwa Ochrony Środowiska

zgodnie z §10 g ustawy nr 100/2001 Sb. (Sb. czeski Dz.U.), o ocenie oddziaływania na środowisko, w aktualnym brzmieniu oraz o zmianie powiązanych ustaw (ustawa o ocenie oddziaływania na środowisko), w aktualnym brzmieniu

na temat projektu koncepcji

"Program Interreg Czechy - Polska 2021 - 2027"

Zgłaszający koncepcję: **Republika Czeska - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego**
Staroměstské náměstí 6 110 15 Praha 1

Autor oceny: **Mgr. Bohumil Sulek, CSc.**
(posiadający zaświadczenie o posiadaniu kwalifikacji do opracowania dokumentacji i oceny zgodnie z §19 ustawy nr 100/2001 Sb., o ocenie oddziaływania na środowisko, w aktualnym brzmieniu oraz o zmianie powiązanych ustaw (ustawa o ocenie oddziaływania na środowisko), w aktualnym brzmieniu, zaświadczenie sygn.: 11038/1710/OHRV/93, przedłużone decyzją sygn.: MZP/2021/710/4975)

Mgr. Zdeněk Frélich
(osoba upoważniona do przeprowadzenia oceny zgodnie z §45i ustawy nr 114/1992 Sb. o ochronie przyrody i krajobrazu, z późniejszymi zmianami, certyfikat sygn.: 101346/ENV/09, przedłużony sygn.: MZP/2019/630/2565)

i zespół

Krótki opis koncepcji:

Program Interreg Czechy-Polska 2021-2027 (dalej też tylko „PO Interreg RCz – RP" lub „koncepcja") jest strategicznym dokumentem planowania finansowania projektów współpracy transgranicznej między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską. Przedsięwzięcie będzie przestrzegać wymogi projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności oraz projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu "Europejska współpraca terytorialna" (Interreg) wspieranego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego narzędzi finansowania działalności zewnętrznej. Instytucją zarządzającą odpowiedzialną za przygotowanie koncepcji jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej.

Regiony, których dotyczy ta koncepcja w Republice Czeskiej, to kraj liberecki, kraj hradecki, kraj pardubicki, kraj ołomuniecki oraz kraj morawsko-śląski, a w Polsce są to: część województwa dolnośląskiego (subregiony jeleniogórski i wałbrzyski oraz powiat strzeliński), województwo opolskie oraz część województwa śląskiego (subregiony rybnicki i bielski oraz powiat pszczyński).

PO Interreg RCz - RP koncentruje się na szerszym zakresie działań. Obejmuje finansowanie projektów „miękkich" ukierunkowanych na współpracę instytucji i obywateli, oraz projektów infrastrukturalnych, ukierunkowanych na przykład na dostępności komunikacyjnej danego obszaru. Ze względu na wielkość środków finansowych są to projekty infrastrukturalne o znaczeniu raczej lokalnym, ewentualnie regionalnym. Jego celem jest przyczynianie się do rozwoju polityki Unii Europejskiej poprzez stawianie czoła wspólnym wyzwaniom, które zostały wspólnie zidentyfikowane w regionach przygranicznych, oraz wykorzystywanie niewykorzystanego potencjału rozwojowego obszarów przygranicznych. PO Interreg RCz - RP, który w przyszłości będzie zatwierdzany na poziomie krajowym oraz przez Komisję Europejską, jest warunkiem finansowania przez Komisję Europejską projektów transgranicznych w obu krajach ze środków europejskich. Będzie on służył jako podstawa dla władz administracji państwowej i lokalnej w promowaniu interesu publicznego i wykonywaniu ich uprawnień decyzyjnych na obszarze przygranicznym, gdzie jest on istotnym elementem planowania i zatwierdzania projektów rozwojowych.

Koncepcja ta jest opracowana w jednym wariacie i będzie realizowana za pośrednictwem projektów, których warunkiem koniecznym jest ich transgraniczny wymiar. Wynika to głównie z faktu, że projekty realizowane są wspólnie po obu stronach granicy, przy udziale partnerów z obu krajów, a współpraca ta musi mieć pozytywny wpływ na terytorium po obu stronach granicy. Projekty są realizowane w oparciu o zasadę partnera wiodącego, co oznacza, że jeden z partnerów bierze na siebie całkowitą odpowiedzialność za realizację projektu wobec instytucji zarządzającej. PO Interreg RCz - RP jest tworzony przy pomocy systemu interaktywnej współpracy pomiędzy instytucją zarządzającą, instytucją krajową, tzn. Ministerstwem Funduszu i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz partnerami w ramach Grupy Roboczej, w skład której wchodzą również przedstawiciele kluczowych aktorów z obu krajów (władze regionalne, euroregiony z pogranicza polsko-czeskiego, izby gospodarcze i partnerzy społeczni).

Poniżej przedstawiono priorytety i cele szczegółowe (zwane dalej "CS") PO Interreg RCz - RP wraz z powiązanymi z nimi typowymi działaniami

Priorytet 1 - Zintegrowany system ratownictwa i środowisko

- SC iv) - *wsparcie na rzecz dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku klęsk żywiołowych i odporności na nie, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (środki systemowe służące wzmocnieniu współpracy transgranicznej, szkolenia i wymiana doświadczeń, wspólne ćwiczenia, wymiana staży, modernizacja/nabycie specjalistycznego sprzętu niezbędnego do zapobiegania ryzykom związanym ze zmianą klimatu i łagodzenia go, tworzenie sieci kontaktów, koordynacja, monitorowanie, środki terenowe*);
- SC (vii) - *wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, bioróżnorodności i zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich form zanieczyszczenia (tworzenie sieci, koordynacja, monitorowanie, działania terenowe)*;

> **Priorytet 2 - Turystyka**

- SC vi) - *wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, integracji społecznej i innowacjach społecznych (wsparcie dla tworzenia nowych lub rozwoju istniejących elementów turystyki, łączenie i tworzenie produktów turystycznych oraz ich promocja, wsparcie dla działań towarzyszących związanych z rozwojem turystyki*);

> **Priorytet 3 - Transport**

- SC ii) - *rozwój i wzmocnienie zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności krajowej, regionalnej i lokalnej odpornej na zmiany klimatu, w tym lepszy dostęp do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej (rekonstrukcja transgranicznych mostów drogowych, modernizacja transgranicznych linii kolejowych, modernizacja transgranicznych połączeń drogowych, w tym mostów na drogach kat. II i III po stronie czeskiej, drogach lokalnych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich po stronie polskiej, cyfryzacja w transgranicznym transporcie drogowym i kolejowym)*;

> **Priorytet 4 - Współpraca między instytucjami i obywatelami**

- SC - *Zwiększenie efektywności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej oraz między mieszkańcami i urzędami, przede wszystkim w celu usunięcia barier prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych (wspólne studia, koncepcje i strategie, wymiana informacji, danych i doświadczeń, realizacja pozostałych działań o podobnym charakterze);*
- SC - *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez promowanie działań typu „people to people" (wspieranie współpracy instytucjonalnej, projekty typu people to people)*;

> **Priorytet 5 - Przedsiębiorczość**

- SC iii) - *wzmacnianie zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, między innymi poprzez inwestycje produkcyjne (usługi transgraniczne dla przedsiębiorców w celu trwałego rozszerzenia działalności gospodarczej poza granice kraju, usługi transgraniczne dla przedsiębiorców w celu poprawy dostępu do innowacji i usług badawczo/rozwojowych)*.

Przebieg procesu oceny:

Zgłoszenie koncepcji opracowanej zgodnie z załącznikiem nr 7 do ustawy nr 100/2001 Sb., o ocenie oddziaływania na środowisko i o zmianach niektórych powiązanych ustaw (ustawa o ocenach oddziaływania na środowisko), z późniejszymi zmianami (zwanej dalej "ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko"), zostało złożone 23.10.2020 r. w Ministerstwie Środowiska, w Departamencie Ocen Oddziaływania na Środowisko i Zintegrowanej Prewencji (dalej także „MŚ"), jako właściwym organie zgodnie z cytowaną ustawą. Po sprawdzeniu zgłoszenia koncepcji pod względem formalnym, informacja o zgłoszeniu koncepcji została wysłana w dniu 1.11.2020 r. do zainteresowanych organów oraz zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego z przypomnieniem o możliwości zgłaszania uwag. Zgłoszona koncepcja została również opublikowana w Systemie Informacyjnym SEA na stronie internetowej https://mzp.cz/sea . Na podstawie porozumienia pomiędzy stroną czeską i polską, tj. instytucją zarządzającą PO Interreg RCz - RP i instytucją krajową, oraz biorąc pod uwagę postanowienia dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (zwanej dalej "Dyrektywą SEA"), zgłoszenie koncepcji w ramach pierwszej fazy procesu oceny oddziaływania na środowisko, tj. scopingu, zostało w dniu 5.11.2020 r. przesłane w obu językach czeskim i polskim do Ministerstwa Finansów i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Ministerstwo Środowiska zwróciło się także do tego urzędu z prośbą o przekazanie powiadomienia wszystkim zainteresowanym organom na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa polskiego, w tym z prośbą o przesłanie wszelkich wymagań dotyczących określenia zakresu i stopnia szczegółowości późniejszej oceny oddziaływania programu na środowisko (tzw. raportu środowiskowego zgodnie z art. 5 dyrektywy SEA) oraz o zapewnienie, że zawiadomienie o koncepcji zostało udostępnione polskiemu społeczeństwu w celu uzyskania jego uwag.

Postępowanie wyjaśniające w sprawie przedmiotowej koncepcji rozpoczęto dnia 5.11.2020 r. publikując informację o zgłoszeniu koncepcji oraz o tym, kiedy i gdzie można się z nią zapoznać, na oficjalnej tablicy ogłoszeń regionów, którego dotyczy postępowanie (kraje pardubicki, morawsko-śląski, hradecki). Informacja o zgłoszeniu koncepcji została również opublikowana w Systemie Informacyjnym SEA pod kodem koncepcji MZP276K. Postępowanie wyjaśniające zakończyło się 22.01.2021 r. przez wydaniem wniosków z postępowania wyjaśniającego (sygn.: MZP/2021/710/379), które oparto m.in. na otrzymanych czeskich i polskich uwagach.

Projekt koncepcji, wraz z oceną koncepcji pod kątem jej oddziaływania na środowisko i zdrowie publiczne (zwaną dalej także „oceną SEA"), został po wstępnym rozpoznaniu przedłożony właściwemu organowi (Ministerstwu Środowiska) 16.12.2021 r. W dniu 22.12.2021 r., po sprawdzeniu szczegółów, do zainteresowanych organów i jednostek samorządu terytorialnego przesłano informację o projekcie koncepcji wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, z zawiadomieniem o możliwości zgłaszania uwag oraz informacją, że właściwy organ odstępuje od przeprowadzenia wysłuchania publicznego na podstawie art. 10f ust. 2 zdanie drugie ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko. Projekt koncepcji, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, został opublikowany zgodnie z przepisami art. 16 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko. Termin nadsyłania uwag zgodnie z art. 10f ust. 6 ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko został wyznaczony na 24.01.2022 r. (dalej zwany

„terminem ustawowym”), tj. 20 dni od opublikowania informacji o projekcie koncepcji na oficjalnej tablicy ostatniego przedmiotowego regionu (urzędy krajów ołomunieckiego i libereckiego). Polskie tłumaczenie projektu PO Interreg RCz - RP wraz z oceną SEA (tzw. raport środowiskowy zgodnie z art. 5 dyrektywy SEA, jak wspomniano powyżej) wpłynęło do Ministerstwa Środowiska 27.12.2021 r. i zostało przesłane do Polski 29.12.2021 r. wraz z czeską wersją projektu koncepcji, w celu przekazania tych dokumentów do skomentowania wszystkim zainteresowanym władzom na terytorium Polski zgodnie z odpowiednim ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej oraz w celu zapewnienia, że projekt koncepcji i ocena SEA zostaną udostępnione polskiemu społeczeństwu do zaopiniowania zgodnie z art. 6 i 7 Dyrektywy SEA. Termin nadsyłania zbiorczego stanowiska strony polskiej, zawierającego wszystkie uwagi otrzymane do tych dokumentów, przetłumaczone na język czeski, został ustalony przez obie strony na 55 dni.
W ustawowym terminie czeskie Ministerstwo Środowiska otrzymał uwagi od 9 podmiotów czeskich, z których 3 zawierały uwagi dotyczące projektu koncepcji lub oceny SEA. Zgłoszono zasadnicze uwagi, np. dotyczące sposobu przygotowania oceny wpływu projektu PO Interreg RCz -RP na przedmioty ochrony i integralność obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (zwanego dalej "OZW") lub obszaru specjalnej ochrony ptaków (zwanego dalej "OP") w rozumieniu przepisów art. 45i ust. 2 i 13 ustawy nr 114/1992 Sb. o ochronie przyrody i krajobrazu, z późniejszymi zmianami (zwanej dalej również "Oceną Natura"), inni wnioskowali o dodanie fragmentów oceny SEA koncentrujących się na opisie stanu środowiska. Inni wskazywali na potrzebę współpracy i koordynacji projektów z organami ochrony przyrody w przypadku, gdy mogłyby one mieć znaczący negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony obszarów szczególnie chronionych lub tzw. naturowych obszarów ochrony przyrody itp. Niektóre z nich zgadzały się z wnioskami przedstawionymi przez autorów lub wskazywały na przepisy prawne, których należy przestrzegać przed realizacją projektu. Pozostałe 6 stanowisk było bez uwag. Po upływie ustawowego terminu nie otrzymano żadnych uwag.

Ze strony polskiej czeskie Ministerstwo Środowiska otrzymało łącznie 8 uwag do przesłanych dokumentów. Uwagi do projektu koncepcji dotyczyły prośby o dodanie kolejnego podmiotu do głównej grupy docelowej lub o dodanie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. Uwagi te zostały wyjaśnione przez wnioskodawcę koncepcji tak, że tekst PO Interreg RCz - RP albo już zawiera treść uwagi, albo projekt koncepcji nie może być dalej uszczegóławiany w celu uwzględnienia uwagi, m.in. w celu zachowania proporcji szczegółowości całego dokumentu. Uwagi do oceny SEA przede wszystkim dotyczyły wniosków o uzupełnienie, poprawienie lub uaktualnienie tekstu rozdziałów dotyczących stanu środowiska - zostały one w większości zaakceptowane przez autora dokumentu i dokument został w tym zakresie zmodyfikowany. Inne uwagi dotyczyły oceny oddziaływania potencjalnych działań na środowisko, wskaźników monitorowania wpływu koncepcji na środowisko, tendencji rozwoju klimatu czy oceny wpływu koncepcji na zdrowie publiczne - w tym przypadku zostały one częściowo zaakceptowane lub wyjaśniono, dlaczego nie mogą zostać zaakceptowane (np. w koncepcji nie wskazano lokalizacji, mocy przerobowych i innych potencjalnych cech projektów, które nie są jeszcze znane, więc nie jest możliwe konkretne określenie lub jednoznaczne skwantyfikowanie ich potencjalnego negatywnego wpływu, ani konkretnych zaleceń dotyczących konkretnych lokalizacji

projektów). Jak wynika z treści opinii, kopie wszystkich uwag zostały przekazane autorowi koncepcji do rozpatrzenia.

Rozpatrzenie uwag zgłoszonych do projektu koncepcji i oceny SEA, która jest jednym z dokumentów niezbędnych do wydania opinii w sprawie oceny skutków realizacji koncepcji na środowisko i zdrowie publiczne zgodnie z art. 10g ust. 1 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko (zwanej dalej "opinią SEA") i jest jednocześnie jej załącznikiem, a także zmodyfikowany projekt koncepcji i zmodyfikowaną ocenę SEA czeskie Ministerstwo Środowiska otrzymało od składającego koncepcję w dniu 16.03.2022 r. Dokumenty te są publikowane przez Ministerstwo Środowiska wraz z opinią SEA w Systemie Informacyjnym SEA. Strona polska zostanie poinformowana o wynikach konsultacji zgodnie z art. 8 i 9 dyrektywy SEA.

Krótki opis oceny:

Ocena została sporządzona zgodnie z ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko, w zakresie określonym w załączniku nr 9 do tej ustawy, w którym określono wymagania dotyczące oceny koncepcji pod kątem jej skutków dla środowiska i zdrowia publicznego, oraz zgodnie z wymaganiami dotyczącymi jej zawartości i zakresu określonego w podsumowaniu procedury oceny wydanym na podstawie art. 10d ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ocena SEA została również oparta na *Zaleceniach metodycznych dotyczących oceny oddziaływania na środowisko koncepcji ogólnych* (Biuletyn Ministerstwa Środowiska nr 1/2019) oraz na następujących źródłach i krokach metodologicznych:

- analiza stanu środowiska na danym obszarze, w tym charakterystyka głównych trendów rozwojowych,
- analiza odpowiednich dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju koncepcji na poziomie międzynarodowym (UE) i krajowym (RCz i RP),
- Stworzenie referencyjnych ram oceny (zestawu celów referencyjnych w zakresie środowiska i zdrowia publicznego) na podstawie wybranych dokumentów koncepcyjnych (w tym zalecanych we wnioskach z procedury screeningowej),
- tabulkové a slovní hodnocení priorit, specifických cílů a typových aktivit koncepce ve vztahu k referenčním cílům ochrany životního prostředí včetně hodnocení rozsahu vlivů, jejich spolupůsobení a časového rozsahu atd.,
- określenie środków służących unikaniu, minimalizowaniu lub łagodzeniu potencjalnie negatywnych oddziaływań,
- propozycja wskaźników środowiskowych do śledzenia oddziaływania koncepcji na środowisko i zdrowie publiczne;
- propozycja kryteriów środowiskowych przy wyborze projektów.

Jak już wspomniano powyżej, do oceny oddziaływania na środowisko i zdrowie publiczne wykorzystano metodę celów referencyjnych w zakresie ochrony środowiska i zdrowia publicznego opracowaną na podstawie obowiązujących dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym w obu państwach oraz na szczeblu Unii Europejskiej, a także zgodnie z wymogami zakończenia procedury oceny (sygn.: MZP/2021/710/379). Dla obszaru środowiskowego wyznaczono 11 następujących celów referencyjnych, które mogą następnie posłużyć jako podstawa do monitorowania wpływu realizacji koncepcji na środowisko za pomocą wyznaczonych

wskaźników oraz jako ramy dla określenia kryteriów środowiskowych przy wyborze projektów do finansowania z PO Interreg RCz - RP. Chodzi o następujące cele referencyjne. W odniesieniu do powietrza - "zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, głównie ze źródeł lokalnych i mobilnych"; w odniesieniu do klimatu - "zmniejszenie wpływu na klimat i dostosowanie otwartego krajobrazu do zmian klimatu"; w odniesieniu do hałasu - "zmniejszenie obciążenia hałasem"; w odniesieniu do wody: "ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, wspieranie naturalnej funkcji retencyjnej terenu"; w odniesieniu do gruntów: "ograniczenie zajmowania i degradacji gruntów oraz zapobieganie erozji wodnej i wietrznej"; w odniesieniu do krajobrazu: "ograniczenie fragmentacji krajobrazu, ochrona charakteru krajobrazu"; w zakresie bioróżnorodności i ochrony przyrody - "ochrona wartości przyrodniczych na danym terytorium, poprawa jakości środowiska naturalnego"; w zakresie odpadów - "stosowanie elementów gospodarki w obiegu zamkniętym w celu zapobiegania powstawaniu odpadów"; w zakresie zdrowia - "zapewnienie zdrowego środowiska"; w zakresie dziedzictwa kulturowego - "ochrona dziedzictwa kulturowego"; w zakresie edukacji ekologicznej, szkoleń i świadomości ekologicznej - "rozwijanie kompetencji niezbędnych do odpowiedzialnych zachowania w środowisku".

Podstawową jednostką oceny oddziaływania na środowisko i zdrowie publiczne w ramach PO Interreg RCz - RP są typowe działania, które zostały ocenione w odniesieniu do zestawu celów referencyjnych w zakresie ochrony środowiska. Na podstawie oceny typowych działań dokonano następnie ustnej oceny celów szczegółowych, a potencjalne oddziaływanie priorytetów oceniono na podstawie zbiorczych wyników tej oceny. Następnie sformułowano podsumowującą ocenę całej koncepcji w odniesieniu do już przeprowadzonych ewaluacji.

Oceniano przede wszystkim, w jakim stopniu poszczególne priorytety, cele szczegółowe i typowe działania mogą wpływać na realizację celów referencyjnych ochrony środowiska, tzn. czy wpływają na nie pozytywnie, negatywnie czy też są neutralne w odniesieniu do realizacji tych celów. W ten sposób wyróżniono efekty potencjalnie pozytywne (+) i negatywne (-), a ich znaczenie określono liczbowo: (1) dla efektu umiarkowanego i (2) dla efektu znaczącego. Wartość (0) oznacza, że potencjalny efekt jest trudnym do określenia pośrednim oddziaływaniem pośrednim. Użyto również symbolu (?) - w przypadkach, gdy nie zidentyfikowano potencjalnego związku między celem referencyjnym a proponowanym działaniem lub gdy nie można było ocenić jego wpływu. Oddziaływania rozróżniono także pod względem wielkości (punktowe, lokalne i regionalne) oraz czasu trwania (krótko-, średnio- i długoterminowe).

Uwzględniono również efekty kumulatywne, synergiczne i wtórne. Jednakże, kierując się zasadą proporcjonalności w stosunku do szczegółowości, w jakiej został przygotowany PO Interreg RCz - RP oraz biorąc pod uwagę, że interwencje PO Interreg RCz - RP nie mają określonego zasięgu terytorialnego, projekcji czasowej, a jednocześnie są wymienione jedynie jako działania typowe, ocena efektów skumulowanych i synergicznych opiera się na oszacowaniu kwalifikowanego eksperta, który wykorzystuje wyniki oceny poszczególnych interwencji pod kątem ich potencjalnego wpływu na monitorowane cele referencyjne ochrony środowiska, a jednocześnie ich potencjalne skutki w zakresie zasięgu terytorialnego i skali czasowej.

Ze względu na specyfikę koncepcji, która w przypadku wszystkich działań (projektów)

jest realizowana jednocześnie po obu stronach granicy, nie można de iure uważać PO Interreg RCz - RP za koncepcję realizowaną na terytorium jednego państwa z oddziaływaniem na terytorium drugiego państwa (projekt może być finansowany tylko wtedy, gdy jest realizowany przez podmioty z obu państw). Nie mniej można stwierdzić, że ze względu na charakter wspólnych projektów można oczekiwać potencjalnie umiarkowanie negatywnych lub potencjalnie znacząco pozytywnych oddziaływań koncepcji na oba dotknięte obszary przygraniczne, przy czym większość oddziaływań będzie miała charakter regionalny.
Również właściwe organy ochrony przyrody (Agencja Ochrony Przyrody i Krajobrazu Republiki Czeskiej w dniu 4.08.2020 r. sygn. 11418/SOPK/20, Zarząd Karkonoskiego Parku Narodowego w dniu 2.07.2020 r. sygn.: KRNAP 06208/2020, Ministerstwo Środowiska, Departament Administracji Państwowej V w dniu 28.07.2020 r. sygn.: MZP/2020/2020/540/515) nie wykluczył znaczącego wpływu na przedmiot ochrony i integralność OZW lub OP, dlatego w procesie oceny oddziaływania koncepcji na środowisko przeprowadzono również ocenę „naturową" ew. ocenę zgodnie z rozporządzeniem nr 142/2018 Sb., na temat szczegółów oceny wpływu planu i koncepcji na obszar europejski i europejski obszar ochrony przyrody oraz na temat szczegółów oceny wpływu znaczącej interwencji na interesy ochrony przyrody i krajobrazu.

Ocena naturowa wynika przede wszystkim z treści przedłożonego projektu koncepcji, opinii odpowiednich organów ochrony przyrody wydanych zgodnie z §45i ustawy nr 114/1992 Sb. o ochronie przyrody i krajobrazu, z późniejszymi zmianami (dalej zwanej "ustawą o ochronie przyrody i krajobrazu") oraz na wnioskach z postępowania sprawdzającego. W ocenie uwzględniono *Metodykę oceny znaczenia oddziaływań w trakcie oceny zgodnie z art.* 45i *ustawy o ochronie przyrody i krajobrazu* (Biuletyn Ministerstwa Środowiska XVII/11, 2007) oraz wytyczne metodyczne *Procedura oceny wpływu koncepcji i planów na obszary o znaczeniu wspólnotowym i obszary ptasie* (aktualizacja Biuletyn Ministerstwa Środowiska XXVIII/8, 2018).

Przedmiotem oceny były priorytety, cele szczegółowe i typowe działania wymienione w PO Interreg RCz - RP, przy czym typowe działania były jednostką, która została poddana najbardziej szczegółowej ocenie. Ocena potencjalnego wpływu proponowanych działań na OZW lub OP została przeprowadzona w formie tabelarycznej wraz z towarzyszącym komentarzem. Do oceny znaczenia potencjalnych oddziaływań wybrano skalę z wartościami -2, -1, 0, +1 i +2, oznaczającą oddziaływania potencjalnie znacząco negatywne, umiarkowanie negatywne, zerowe lub umiarkowanie pozytywne oraz znacząco pozytywne. Symbol (?) stosowano również w przypadkach, gdy ogólność koncepcji uniemożliwiała ocenę jej skutków. Do oceny dodano podsumowujący komentarz towarzyszący. W przypadku tych typowych działań, w których zidentyfikowano potencjalne negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, przedstawiono bardziej szczegółowe informacje na temat bardziej konkretnych potencjalnych oddziaływań.

Ponadto przeprowadzono ocenę przewidywanych oddziaływań projektu koncepcji lub jego poszczególnych części, zwłaszcza pod względem ich zasięgu i znaczenia, w tym oddziaływań skumulowanych, synergicznych i współwystępujących, ale tylko na podstawie szacunków ekspertów z tych samych powodów, co w przypadku oceny SEA.

Koncepcja ma zasięg transgraniczny na obszarze regionów na pograniczu czesko-

polskim, dlatego też potencjalne oddziaływania transgraniczne zostały również opisane i ocenione w ramach analizowanego obszaru.

W odniesieniu do zidentyfikowanych potencjalnych negatywnych oddziaływań projektu PO Interreg RCz - RP, zarówno w ocenie SEA, jak i w ocenie naturowej, sformułowano środki mające na celu zapobieganie, wykluczenie lub ograniczenie tych oddziaływań w odniesieniu do możliwych zidentyfikowanych negatywnych oddziaływań spowodowanych w trakcie realizacji poszczególnych typów działań. Środki te służą również zminimalizowaniu wszelkich zidentyfikowanych potencjalnych efektów kumulacyjnych lub synergicznych.

Ponadto, mając na względzie ogólność projektu PO Interreg RCz - RP oraz możliwość ich rzeczywistego monitorowania i ewaluacji, zaproponowano wskaźniki monitorowania wpływu koncepcji na środowisko i zdrowie publiczne. Ocena SEA określa także kryteria wyboru projektów, na podstawie których w procesie wyboru należy w odpowiednim stopniu uwzględnić aspekty środowiskowe. Kryteria te powinny być również brane pod uwagę przy ocenie odpowiednich projektów składanych do PO Interreg RCz - RP poprzez uwzględnienie ich przy opracowywaniu zasad dla wnioskodawców i beneficjentów oraz przy ogłaszaniu konkursów.

Wnioski z oceny:

Jak już wspomniano powyżej, projekt PO Interreg RCz - RP jest dokumentem planowania strategicznego dla finansowania projektów współpracy transgranicznej między Republiką Czeską a Polską, zarówno projektów mających na celu współpracę między instytucjami i obywatelami, jak i projektów infrastrukturalnych mających na celu np. dostępność komunikacyjną tego obszaru, jednak przede wszystkim o znaczeniu lokalnym lub regionalnym. Priorytety, cele szczegółowe i typowe działania, które je realizują, są (zgodnie z wymogami dotyczącymi formy i treści PO Interreg RCz - RP) tak ogólnie sformułowane, że nie zawsze jest możliwe określenie ich potencjalnego wpływu na wybrane obszary środowiska, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie jest możliwe wskazanie projektów, które będą wybierane dopiero w trakcie naborów w okresie realizacji koncepcji.

Z oceny SEA wynika, że ani priorytety, ani cele szczegółowe, ani realizujące je typowe działania PO Interreg RCz - RP nie pozostają w zasadniczej sprzeczności z wymogami ochrony środowiska i zdrowia publicznego, które stanowią cele referencyjne ochrony środowiska, a wśród proponowanych priorytetów i celów szczegółowych nie ma takich, które miałyby potencjalnie znaczący negatywny wpływ na środowisko i zdrowie publiczne.

Potencjalne oddziaływanie na środowisko będzie zależało od konkretnej realizacji i lokalizacji działań, które zostaną wykorzystane do realizacji typowych działań, oraz od dalszych procedur oceny działań lub projektów, które muszą warunkować zatwierdzenie projektów o potencjalnie negatywnym oddziaływaniu na środowisko.

Przy ocenie projektu koncepcji uwzględniono także potencjalne oddziaływania transgraniczne - w tym kontekście oddziaływania na inne kraje, zwłaszcza Niemcy (Saksonię) i Słowację (oddziaływania transgraniczne Republika Czeska - Polska wynikają z samej istoty PO Interreg RCz-RP). Z oceny SEA jasno wynika, że typowe działania, ani konkretne osiągane za ich pomocą cele i priorytety, nie będą miały żadnego transgranicznego wpływu na kraje sąsiednie. Biorąc jednak pod uwagę charakter wspólnych projektów, można oczekiwać oddziaływania od nieznacznie

negatywnego (-1) do znacząco pozytywnego (+2) na oba kraje objęte Programem Operacyjnym Interreg RCz- RP czyli na jego obszar wsparcia.

Możliwe umiarkowanie negatywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, a mianowicie na glebę i lasy, bioróżnorodność i ochronę przyrody, krajobrazu i odpady, zidentyfikowano w przypadku *wsparcia tworzenia nowych lub rozwoju istniejących elementów turystyki* (związanych z inwestycjami w budowę infrastruktury publicznej lub budową nowych ścieżek rowerowych, singletracków, wytyczaniem nowych szlaków pieszych). W przypadku łączenia i tworzenia produktów turystycznych oraz ich promocji oceniono potencjalny nieznacznie negatywny wpływ na różnorodność biologiczną i ochronę przyrody, zakładając, że dalsza promocja obszarów chronionych, które są już intensywnie wykorzystywane przez turystów, negatywnie wpłynie na przedmioty ochrony tych obszarów.

Potencjalne umiarkowane negatywne oddziaływania oceniono także w przypadku przebudowy transgranicznych mostów drogowych na wodę, krajobraz, różnorodność biologiczną i ochronę przyrody oraz zabytki kultury (stanowiące potencjalne konflikty modernizacji i przebudowy mostów z przedmiotami ochrony obszarów chronionych, konflikty z miejscami cennymi przyrodniczo, takimi jak ważne elementy krajobrazu, terytorialnym systemem stabilności ekologicznej oraz z warunkami ochrony cieków wodnych lub zabytków archeologicznych).
Oceniono też dwa inne typowe działania o podobnym potencjalnym oddziaływaniu na środowisko. Pierwszym z nich jest *modernizacja transgranicznych linii kolejowych*, z tą jednak różnicą, że działania te zostały zidentyfikowane jako mające potencjalnie niewielki negatywny wpływ na glebę i lasy (możliwe zajęcie gruntów, w tym gruntów przeznaczonych na funkcje leśne - także "GPDPFL"). Drugim jest *modernizacja transgranicznych połączeń drogowych, w tym mostów (kat. II i* III *po stronie czeskiej, lokalnych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich po stronie polskiej*), gdzie oddziaływanie na powietrze, klimat, hałas i zdrowie (zwłaszcza w okresie trwania prac budowlanych podczas przebudowy) ocenia się jako potencjalnie niewielkie negatywne oddziaływanie.

Potencjalne umiarkowanie pozytywne skutki dla klimatu i zdrowia publicznego zostały zidentyfikowane w przypadku wsparcia typowych działań w ramach CS iv) *wsparcie na rzecz dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku klęsk żywiołowych i odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego*, gdzie np. będzie wspierane opracowanie wspólnych systemów zapobiegania zagrożeniom, monitorowanie i usuwanie skutków, umożliwienie wymiany informacji, poprawa koordynacji szybkiego reagowania, mające na celu zwiększenie kompatybilności i wzajemnego połączenia zintegrowanych systemów ratowniczych, a tym samym lepszą współpracę zintegrowanego systemu ratowniczego na obszarze przygranicznym. Zostaną zorganizowane szkolenia dla personelu i będzie wspierany zakup wyposażenia technicznego.

Także w przypadku typowych działań SC vii) *polegających na wzmocnieniu ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej i zielonej* infrastruktury, *w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczeniu wszelkich form zanieczyszczeń* znaczące pozytywne oddziaływania stwierdzono na ochronę powietrza, bioróżnorodność i ochronę przyrody. Można oczekiwać, że realizacja proponowanych działań będzie miała pozytywny wpływ na poprawę stanu lasów, zmniejszenie konfliktów między

działalnością rolniczą i turystyczną a wymogami ochrony przyrody. W przypadku *działań terenowych* potencjalnie znaczące pozytywne oddziaływania oceniono dla komponentów: woda, gleba i lasy, a umiarkowane dla komponentów: klimat, krajobraz, bioróżnorodność i ochrona przyrody. Wynika to z proponowanych działań mających na celu ochronę i odtwarzanie lasów oraz naturalną retencję wody.

Potencjalne umiarkowane pozytywne oddziaływania na zdrowie i znaczące potencjalne pozytywne oddziaływania na dziedzictwo kulturowe oceniono w przypadku zawartych w koncepcji *działań wspierających tworzenie nowych lub rozwój istniejących elementów turystyki*.

W przypadku wsparcia działań towarzyszących związanych z rozwojem turystyki, obejmujących w szczególności działania związane z monitorowaniem odwiedzających, zidentyfikowano potencjalne umiarkowane pozytywne oddziaływanie na bioróżnorodność i ochronę przyrody.

Niewielkich potencjalnych pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w przypadku poprawy jakości powietrza i klimatu w związku z działaniami ukierunkowanymi na modernizację transgranicznych linii kolejowych.
Działania służące m.in. wzmocnieniu społeczności lokalnych i zwiększeniu spójności społecznej (*Projekty* typu *people to people*) mają potencjalnie umiarkowanie pozytywny wpływ na zdrowie populacji, głównie dzięki wzmocnieniu społeczności lokalnych i zwiększeniu spójności społecznej, jak sugeruje nazwa działania.

Podobnie działania o charakterze administracyjno-zarządczym mogą mieć umiarkowanie pozytywny wpływ na zdrowie, zwłaszcza *usługi transgraniczne dla przedsiębiorców w celu rozszerzenia działalności ich firm ponad granicami lub usługi transgraniczne dla przedsiębiorców w celu poprawy dostępu do innowacji i badań lub usług badawczo-rozwojowych*.

Ponieważ typowe działania, których ocena jest podstawą oceny celów szczegółowych i priorytetów koncepcji, są wymienione w koncepcji w szerszym zakresie, a jednocześnie bardzo ogólnie (bez określenia konkretnych planów, specyficznych parametrów i cech, lokalizacji, zakresu, celu itp.), w kontekście oceny koncepcji nie zidentyfikowano możliwych do oceny potencjalnych negatywnych efektów synergicznych lub skumulowanych na środowisko i zdrowie publiczne. To samo dotyczy szczegółowych celów i priorytetów koncepcji. Zakres oddziaływania szczegółowych celów i priorytetów koncepcji oraz ich horyzont czasowy można ogólnie określić jako transgraniczny i długoterminowy, jednak będzie on zależał od zakresu i horyzontu czasowego poszczególnych typowych działań.

W ocenie naturowej programu stwierdzono, że przedstawiona propozycja koncepcji jako całość oraz wymienione w niej poszczególne priorytety, cele szczegółowe i związane z nimi typowe działania nie będą miały potencjalnie znaczącego negatywnego wpływu na integralność i przedmioty ochrony OZW lub OP.

Jednak w kilku przypadkach w ocenie oddziaływania na obszary Natura podkreślono ryzyko ewentualnych umiarkowanych negatywnych oddziaływań związanych z niewłaściwą realizacją proponowanych celów i działań, szczególnie w przypadku działań związanych z kształtowaniem krajobrazu, gdzie wspierane będą projekty ochrony i odnowy lasów oraz działania mające na celu naturalną retencję wody (w przypadku niewłaściwej realizacji projektu istnieje potencjalne ryzyko negatywnego oddziaływania na niektóre przedmioty ochrony - przykładem może być niewłaściwa

rewitalizacja techniczna cieku wodnego, konflikt projektu z siedliskiem przedmiotu ochrony, niewłaściwe użycie drzew, które nie są rodzime siedliskowo lub geograficznie lub które zakłócają odpowiednie siedlisko dla przedmiotów ochrony itp.).

W przypadku działań wspierających tworzenie nowych lub rozwój istniejących elementów turystyki potencjalnie niewielkim zagrożeniem może być niewłaściwa lokalizacja ścieżek rowerowych/singieltracków i tras pieszych.
W przypadku ich lokalizacji na obszarach ochrony przyrody systemu Natura 2000 konieczna jest ścisła współpraca z odpowiednimi organami ochrony przyrody.

Niewłaściwa dalsza koncentracja odwiedzających w miejscach już atrakcyjnych turystycznie może stanowić zagrożenie dla niektórych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 w ramach działań mających na celu *łączenie i tworzenie produktów turystycznych oraz ich promocję*.

W przypadku typowych działań polegających na przebudowie transgranicznych mostów drogowych, modernizacji transgranicznych linii kolejowych i modernizacji transgranicznych połączeń drogowych, w tym mostów *kat. II i III po stronie czeskiej, lokalnych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich po stronie polskiej*), potencjalnym zagrożeniem może być nieprzyjazne oddziaływanie na cieki wodne podczas samej przebudowy lub oddziaływanie na przedmioty ochrony lub ich siedliska, ryzyko fragmentacji lub zwiększenie intensywności ruchu.

Jednocześnie zaproponowano środki mające na celu zapobieganie, eliminowanie lub ograniczanie tych zagrożeń. Nawet w kontekście oceny naturowej kwestia oceny efektów skumulowanych i synergicznych na poziomie projektu PO Interreg RCz - RP wiązała się z jego znaczną ogólnością. Jednak mimo tej ogólności projektu koncepcji można do pewnego stopnia założyć potencjalne skumulowane efekty niektórych celów lub działań. Dotyczy to przede wszystkim działalności polegającej na *wspieraniu tworzenia nowych lub rozwoju istniejących elementów turystyki, a łączenie i tworzenie produktów turystycznych oraz ich promocja*, która może powodować negatywne skutki w przypadku lokalizacji na obszarach Natura 2000, jeśli będą realizowane w niewłaściwy sposób. W przypadku obszarów Natura 2000, gdzie intensywność ruchu turystycznego już obecnie jest wysoka, można spodziewać się kumulacji negatywnych oddziaływań o umiarkowanym charakterze, które będą wynikać np. z dalszego wzrostu liczby odwiedzających te obszary, zwiększenia intensywności ruchu i wymagań parkingowych, nowych inwestycji itp. Bardziej szczegółowy poziom oddziaływań można ocenić podczas przygotowania i oceny konkretnych projektów. Podczas przygotowywania i oceny projektu należy wziąć pod uwagę tę potencjalną kumulację i współpracować z odpowiednimi organami ochrony przyrody.

Ocena wpływu propozycji koncepcji na zdrowie publiczne została przeprowadzona równocześnie z oceną wpływu propozycji koncepcji na środowisko. Na podstawie ustaleń wynikających z oceny SEA można stwierdzić, że kwestia ochrony zdrowia publicznego była cały czas w wystarczający sposób szczegółowo podkreślana w projekcie PO Interreg RCz-RP oraz że realizacja celów głównych obszarów priorytetowych, ew. typowych działań wymienionych w koncepcji doprowadzi do poprawy warunków ochrony zdrowia publicznego i zapewnienia bezpieczeństwa ludności. Jednocześnie nie stwierdzono żadnych potencjalnych istotnych negatywnych skutków dla zdrowia publicznego. Potencjalne niewielkie oddziaływania

negatywne, a także potencjalne oddziaływania pozytywne zostały już wymienione w powyższym tekście.

Jak już wspomniano powyżej, koncepcja ta ma zasięg transgraniczny w odniesieniu do obszarów położonych na polsko-czeskim pograniczu. Również w ocenie obszarów Natura nie zidentyfikowano także żadnych oddziaływań transgranicznych poza obszarem oddziaływania.

W przypadku oceny potencjalnych negatywnych oddziaływań projektu PO Interreg RCz - RP zaproponowano działania zapobiegające, eliminujące i kompensujące oddziaływania koncepcji, które dotyczą wszystkich jej części, a zwłaszcza priorytetów, celów szczegółowych i typowych działań, stanowiących główne jednostki koncepcji.

W ramach procesu SEA zaproponowane konkretne środki minimalizujące z rozdziału 10.2 *Środki zapobiegania, eliminowania, minimalizowania i kompensowania negatywnych skutków realizacji celów priorytetów i działań* oraz kryteria wyboru projektów z rozdziału 11 *Ustalanie wskaźników (kryteriów) wyboru projektów* oceny SEA nie zostały włączone do projektu koncepcji, ponieważ mają one służyć jako warunki dla poszczególnych naborów w ramach realizacji PO Interreg RCz - RP lub być uwzględnione przy opracowywaniu zasad dla wnioskodawców i beneficjentów dofinansowania.

Jednak w związku z uwagami do projektu koncepcji i oceny SEA, w których postulowano uwzględnienie w ocenie SEA określonych środków minimalizacji lub kryteriów wyboru projektów, autor koncepcji dodał do projektu koncepcji, a konkretnie do rozdziału 1.2.3, następujący tekst.
Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia – „Realizacja programu uwzględni także środki mające na celu zapobieganie, eliminację, minimalizację i kompensację negatywnego oddziaływania na środowisko działań/projektów, wynikające z oceny oddziaływania na środowisko (SEA) programu w rozdziale 10, w tym kryteria wyboru projektów określone w Rozdziale 11. Konkretne działania zostaną opisane w powiązanej dokumentacji programu, czyli przede wszystkim w poszczególnych zaproszeniach do składania wniosków projektowych (nabory), wytycznych dla wnioskodawców oraz metodologii sprawdzania i oceny wniosków projektowych." Zagwarantowało to, że poszczególne środki minimalizujące zaproponowane na podstawie zidentyfikowanych potencjalnych umiarkowanych negatywnych oddziaływań na środowisko, zdrowie publiczne i obszary Natura 2000 oraz kryteria wyboru projektów wynikających z oceny SEA zostały uwzględnione bezpośrednio w projekcie koncepcji.

Ministerstwo Środowiska informuje, że wymienione działania minimalizujące mają wystarczający charakter (uwzględniając poziom ogólności propozycji koncepcji) w stosunku do zidentyfikowanych potencjalnych negatywnych oddziaływań realizacji PO Interreg RCz - RP na środowisko, zdrowie publiczne i przedmioty ochrony oraz integralność OZW i OP, w związku z czym nie ma podstaw do stawiania dalszych wymagań w zakresie ograniczania tych oddziaływań. Stwierdzamy również, że środki te zostały odpowiednio przejęte jako wymagania niniejszej opinii w celu zminimalizowania zidentyfikowanych skutków realizacji koncepcji na środowisko, zdrowie publiczne i obszary Natura 2000.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, że w ramach oceny Programu Interreg Republika Czeska - Polska 2021 - 2027 zidentyfikowano niektóre przypadki zarówno potencjalnie umiarkowane, jak i znaczące pozytywne oddziaływania na środowisko i zdrowie publiczne. W przypadku niektórych celów szczegółowych lub typowych działań oceniono nieznacznie negatywny wpływ na środowisko. Są to przede wszystkim przyszłe inwestycje w odbudowę transgranicznych mostów drogowych, linii kolejowych i modernizację transgranicznych połączeń drogowych, a także inwestycje w budowę infrastruktury publicznej lub budowę nowych ścieżek rowerowych, singieltracków, wytyczanie nowych szlaków pieszych itp. Oddziaływania te mogą jednak ujawnić się jedynie w konkretnych dofinansowanych projektach i bardzo trudno jest je ocenić na poziomie koncepcyjnym w odniesieniu do ogólności projektu koncepcji. Jednocześnie autor oceny SEA zaproponował odpowiednie środki zapobiegające, wykluczające lub łagodzące te potencjalne negatywne oddziaływania, a także odpowiednie wskaźniki monitorowania oddziaływania na środowisko i kryteria wyboru kolejnych projektów. Można stwierdzić, że Program Interreg Republika Czeska - Polska 2021 - 2027 nie będzie miał potencjalnie znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie publiczne. Nie przewiduje się również znaczących negatywnych oddziaływań propozycji koncepcji na obszary Natura 2000.

Ministerstwo Środowiska, jako właściwy organ, zgodnie z postanowieniami art. 21 (d) ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko, na podstawie zmodyfikowanego projektu koncepcji, w tym zmodyfikowanej oceny skutków koncepcji dla środowiska i zdrowia publicznego, zgłoszonych do niego uwag oraz rozpatrzenia tych uwag, wydaje zgodnie z procedurą określoną w art. 10g tej ustawy o zakresie dopuszczalności skutków dla środowiska i zdrowia publicznego:

POZYTYWNE STANOWISKO

o projekcie koncepcji

„Programu Interreg Czechy – Polska 2021-2027”

i ustanawia następujące wymagania zgodnie z § 10g(2) ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko, które zapewnią również minimalny możliwe odziaływanie realizacji koncepcji na środowisko i zdrowie publiczne.

Wymagania w zakresie oddziaływania na środowisko, zdrowie publiczne i obszary Natura 2000, które zostaną włączone do realizacji PO Interreg RCz-RP jako warunki wsparcia dla poszczególnych naborów lub zostaną włączone do projektu zasad dla wnioskodawców i beneficjentów dofinansowania z PO Interreg RCz-RP:

1. Przestrzegać przedmiotów ochrony obszarów podlegających szczególnej ochronie (zwanych dalej "OPSO") oraz oceniać konkretne projekty pod kątem ich oddziaływania na przyrodę i krajobraz. Wszelkie plany lub projekty, co do których można się spodziewać, że będą miały znaczący negatywny wpływ (nawet pośredni) na OPSO i obszary Natura 2000, powinny być wcześniej konsultowane z organami ochrony przyrody.
2. Zapewnienie profesjonalnego i odpowiedzialnego wyboru projektów pod kątem ich oddziaływania na środowisko z wykorzystaniem tzw. kryteriów wyboru projektów z rozdziału 11 oceny SEA. Tzn. nie wspierać projektów o potencjalnie znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko.
3. Wspierając projekty, należy zadbać o to, by zminimalizować wkraczanie na grunty rolne, zwłaszcza na obszarach o wyższych klasach gleby.
4. Podczas kolejnych prac budowlanych należy zminimalizować hałas i emisje, a podczas robót ziemnych zadbać o zminimalizowanie ilości przemieszczanej ziemi oraz o ochronę przed rozprzestrzenianiem się gatunków inwazyjnych.
5. Zapobieganie powstawaniu odpadów budowlanych poprzez stosowanie zasad

gospodarki zamkniętego obiegu przy wspieraniu projektów. Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów i gospodarowanie nimi zgodnie z przepisami prawa.

6. Wspierając konkretne projekty, respektuj ochronę terytorialną PUPFL, w tym ich strefy ochronne. Ewentualne indywidualne projekty budowlane powinny być zlokalizowane poza PUPFL lub wykorzystywać mniej ważne grunty, tak aby korzystanie z GPDPFL w jak najmniejszym stopniu ograniczało lub zakłócało gospodarkę leśną, a w szczególności nie ograniczało przez nie pełnienia funkcji leśnych w rozumieniu art. 13 par. 1 i 2 lit. a) ustawy nr 289/1995 Sb., o lasach i o zmianie niektórych ustaw (prawo leśne), w brzemieniu późniejszych przepisów.
7. W przypadku gospodarki leśnej - łagodzenie skutków klęski kornika i powtarzających się susz oraz zapewnienie odpowiedniego składu drzewostanów w celu zapewnienia retencji wody w krajobrazie.
8. W przypadku ochrony i odnawiania lasu należy stosować gatunki drzew rodzimych pod względem siedliskowym i geograficznym oraz gatunki drzew uwzględniające wymagania przedmiotów ochrony.
9. W przypadku projektów dotyczących adaptacji do zmian klimatu i związanych z tym kwestii, należy zapobiegać niewłaściwemu zalesianiu lub "rewitalizacji" w formie zielonej infrastruktury kosztem naturalnej regeneracji i bioróżnorodności.
10. *Należy zwrócić większą uwagę na projekty przebudowy i modernizacji transgranicznych dróg i linii kolejowych* poprzez konsekwentne stosowanie wymogów wynikających z procesów oceny oddziaływania na środowisko (EIA), oceny naturowej lub oceny na podstawie art. 67 ustawy o ochronie przyrody i krajobrazu lub wymogów wynikających z obowiązujących przepisów prawnych obu krajów.
11. Przy wspieraniu konkretnych projektów *przebudowy i modernizacji dróg i linii kolejowych* należy preferować taki przebieg i projekt drogi/linii, który zapewni minimalne oddziaływanie na środowisko. Przy wyborze projektów należy także zadbać o to, by przebudowy i modernizacje nie prowadziły do niepotrzebnego wkraczania na tereny rolne lub leśne oraz by nie miały negatywnego wpływu na obszary NATURA 2000.
12. Podczas modernizacji odcinków dróg należy jednocześnie zapewnić zwierzętom możliwość migracji (np. przepusty, przejścia podziemne, przejścia nad drogą).
13. W przypadku wspierania naturalnej retencji wody należy stosować środki przyjazne dla środowiska w odniesieniu do projektów zlokalizowanych na terenach NATURA 2000, biorąc pod uwagę wymagania dotyczące przedmiotów ich ochrony.
14. Szczególną uwagę należy zwrócić na *modernizację mostów transgranicznych* w celu ochrony środowiska wodnego i żyjących tam gatunków. Działania te należy omówić z władzami obu krajów odpowiedzialnymi za ochronę przyrody, aby wyeliminować negatywne oddziaływania na przedmioty ochrony i bioróżnorodność.

15. W przypadku działań marketingowych należy zadbać o to, by marketing i promocja wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych odbywały się z poszanowaniem wymogów ochrony cennych obszarów przyrodniczych (OZW, obszary systemu Natura 2000 itp.) i promocja powinny uwzględniać aktualną intensywność odwiedzin w cennych częściach tych obszarów. Jednym z rozwiązań jest wsparcie oparte na analizie ruchu (odwiedzalności) w danych lokalizacjach i jego ciągłym monitorowaniu.
16. Przy realizacji koncepcji należy położyć większy nacisk na poszanowanie wartości kulturowych na obszarach podlegających ochronie i krajobrazie kulturowym, na trwałość historycznych rozwiązań kompozycyjnych, specyfikę zarządzania i kontekst historyczny, które podlegają ochronie na podstawie ustawy nr 20/1987 Sb., o ochronie zabytków i przepisów.
17. Do celów zarządzania turystyką należy monitorować liczbę odwiedzających, zwłaszcza we wrażliwych, cennych przyrodniczo obszarach transgranicznych, np. za pomocą automatycznego zliczania, aby zminimalizować negatywne odziaływanie wysokiej intensywności odwiedzin (nadmiernej turystyki) na środowisko.
18. W ramach rodzaju działalności polegającej na *modernizacji/nabyciu specjalistycznego sprzętu niezbędnego do zapobiegania i łagodzenia ryzyka związanego ze zmianami klimatu*, inwestując w sprzęt techniczny używany po obu stronach granicy, należy zwrócić uwagę na ryzyko związane z promieniowaniem elektromagnetycznym.
19. W przypadku przedsięwzięć, które spełniają definicję zamiaru zgodnie z art. 3 lit. a) ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko lub zgodnie z dyrektywą PE i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa EIA), do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć dokument, który wyklucza znaczące (negatywne) oddziaływanie zamiaru na obszary Natura 2000. W przypadku projektów po stronie czeskiej będzie to opinia zgodnie z art. 45i ust. 1 ustawy o ochronie przyrody i krajobrazu lub stanowisko z procedury sprawdzającej (decyzja), lub pozytywne stanowisko EIA, w których wykluczone zostanie znaczące (negatywne) oddziaływanie. W przypadku projektów realizowanych po stronie polskiej odpowiednie dokumenty będą wystawiane zgodnie z systemem prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. Projekty nie mogą być dofinasowane, jeśli ocena wykaże znaczące negatywne oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000 i przedmiotów ich ochrony.

Zalecenia:

20. Przestrzeganie celów strategicznych dokumentów lub polityk Unii Europejskiej, w szczególności tych dotyczących ochrony klimatu, adaptacji do skutków zmian klimatu, ochrony bioróżnorodności itp.

<u>Ministerstwo Środowiska zwraca uwagę na inne przepisy prawne, które zgodnie z prawem muszą być też uwzględniane:</u>

Zapewnienie i opublikowanie środków monitorowania i analizy oddziaływania koncepcji na środowisko i zdrowie publiczne zgodnie z postanowieniami art. 10h ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko. Monitorowanie zmian jakości środowiska na obszarze oddziaływania koncepcji na podstawie wskaźników monitoringu wymienionych w rozdziale 9 oceny SEA. Ocena oddziaływania realizacji PO Interreg RCz - RP, łącznie z oddziaływaniem na środowisko, przeprowadzane w regularnych odstępach czasu wraz publikacją sprawozdań zbiorczych. W przypadku zidentyfikowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko należy przeprowadzać bieżącą aktualizację tej koncepcji oraz wypełniać inne obowiązki wynikające z powyższego postanowienia.
Przedkładający koncepcję publikuje na swojej stronie internetowej rozpatrzenie wszystkich otrzymanych uwag i komentarzy, zarówno do projektu koncepcji, jak i do jej oceny, oraz publikuje zatwierdzoną koncepcję. Przygotowuje również uzasadnienie zgodnie z art. 10g ust. 4 zdanie drugie ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko lub oświadczenie zgodnie z art. 10g ust. 5 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko i opublikuje je.

Niniejsza opinia nie jest opinią wiążącą ani decyzją wydaną w ramach procedury administracyjnej i nie przysługuje od niej odwołanie.

Mgr. Evžen Doležal
dyrektor Wydziału oceny oddziaływania na środowisko i zintegrowanej prewencji
podpisano elektronicznie

Załącznik:
Rozpatrzenie stanowisk złożonych do projektu koncepcji.